

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΑΙΜΟΒΟΡΟΣ "ΝΙΣΣΑΝΤΖΗΣ,"

ταχθέντες. Ένας δραματικός διάλογος. Με το κορδόνι του σπαθιού! Το τέλος του διασέθητου Νισσαντζή, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ένας φερόμενος διώκτης των Ελλήνων. Από ύπαλληλος κρεσπωλείου, μέγας σφραγισοφύλαξ του Σουλτάνου. Ο Χαλέτ Έφένδης και η Έλληνική Έπανάσταση. «Σφράγιστε τους όλους!» Μitz εξεγέρσεις των Γενιταόρων. Το φερμάνι του Ουκάντου. Το μοιραίο ταξίδι του Χαλέτ στο Ικόνιο. Τξημενέρ ο «καταχθέντης». Ένας δραματικός διάλογος. Με το κορδόνι του σπαθιού! Το τέλος του διασέθητου Νισσαντζή, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Η Έλληνική Έπανάσταση είχε και τα παρασημαστικά της πρόσωπα. Έν' απ' αυτά, φερόμεν και μεσηριώδες, υπήρξε και ο Χαλέτ Έφένδης, μέγας σφραγισοφύλαξ της Υψηλής Πύλης, Ίδου, με λίγα λόγια, η ιστορία του και ο ρόλος που έπαιξε :

Ο Χαλέτ Έφένδης γεννήθηκε στην Πόλη, από οικογένεια φτωχιά. Ο πατέρας του ήταν τ' ε ι σ α τ' ε ς, δηλ. έτηγάνης στο β' παιθο σπατάκι και, αργότερα, διορίστηκε φύλακας του Μουσουλίου της Βασιδέ Σουλτάνου. Φυλάγοντας τον τάφο της μακαρισσας αυτής, έπαιρνε ισοβή δατό γροβιά το μήνα κ' ένα φουά μπαγάτιο κάθε μέρα. Με αυτά όμως κατορθώνει, όχι μόνο να θάφει το γιού του Χαλέτ, αλλά και να τον μάθει λίγα γραμματάκια.

Η πρώτη θέσις που πήρε ο Χαλέτ, ήταν γραμματικός στο πρώτο χαούτακι της Πόλης. Έτσι, μιά μέρα, γνωρίζοντας με το Μπασιμπέμπαση (Αρχικουρσί) του Σουλτάνου Σελήμ Γ', που ήταν και μυστικοσύμβουλος του! Δηλαδή έκοιζε με τη σουλτανική κεφαλή και της έδινε συμβουλές, πολιτικές και... ραδιοφυρικές φήσους...

Την γνωμοτία του αυτή ο πατριώτης Χαλέτ Έφένδης ανέπτυξε σέ φίλια και την εξεμεταλλεύει με μεγάλη κέρδη. Ο Αρχικουρσίος του Σουλτάνου τον έπηρε στην προστασία του και τον άνωψωσε... Στά 1806 τον ανέδειξε... ακόλουθο της Τουρκικής Πρεσβείας στο Παρίσι! Εκεί του έδωθη ειδικαία ν' αποκτήσει διπλωματική και εύρωματή μόρφωση, να μάθει Γαλλικά και γρούπους. Όταν, ίσπερ! από λίγα χρόνια, γρόιος στην Πόλη, ήταν προσωπικότης, με το στάδιο έξασφαλισμένο.

Πέθανε ο Σουλτάνος Σελήμ και ανέβηκε στο θρόνο Μαχμούτ ο Β'. Από το έτος 1815 ο Χαλέτ Έφένδης άρχισε ν' ανέβαινει στα πρώτα αξιώματα του Τουρκικού Κράτους. Σέ ηλικία 40 έτων ήταν ο παντοδύναμος αυλικός, η ψυχή του νέου Σουλτάνου, στον οποίον υπέβαλλε διάφορες έσσωτικές μεταρρυθμίσεις του Κράτους. Ο Χαλέτ Έφένδης είχε γίνει ο εμφανέστερος της Αυτοκρατορίας. Αν και μπορούσε να γίνει Πασάς, Υπουργός και Βεζίρης, ποτέ του δεν έζηησε τ' αξιώματα αυτά. Πονηρός, όσος ήταν, ήθελε να κυβερνά ανεξάνθητος, από τα παρασημαστικά. Έγινε λοιπόν μόνον Έ π ι σ τ ο ρ ο σ τ η ς Β α σ ι λ ε ι α ς και Μ έ γ α ρ ο ς Σ φ ρ α γ ι σ ο φ ύ λ α ξ του Κράτους (Νισσαντζής). Στο βαθμό αυτό έμεινε ως στο τέλος.

Ός Ν ι σ σ α ν τ ζ ή ς αποτελούσε μέλος του Διβανίου, δηλ. έλάμβανε μέρος στο Συμβούλιο του Στέμματος, με δικαιοδοσία μεγάλη, πολύ άνωτερη από τών ύπουργών, και του Μεγάλου Βεζίρη άκόμη.

Ο ρόλος του ήταν να δάχη τη μεγάλη σφραγίδα του Κράτους, με το ντουρά (το αυτοκρατορικό μονόγραμμα), έπάνω στα φερμάνια, άλλ είχε το δικαίωμα, προ της σφραγίσσεως, να κάνει διάφορες διορθώσεις στα διατάγματα, να σβήνει, να γράφει, κ' έτσι, άλλα έγγραφα οι διάφοροι ύπουργοι και άλλα έβγαιναν στο φώς!

Έτά μάκροχρα χρόνια εμαγείρευε διατάγματα ο Χαλέτ Έφένδης. Από τα 1815 ως στα 1822 ο Χαλέτ Έφένδης ήταν παντοδύναμος στην Τουρκική Αυτοκρατορία. Από τς κυβερνούσε το Κράτος, αυτός δίδασκε κ' έπαινε τους ύπαλλήλους, πασάδες και ύπουργούς άκόμη, αυτός έκήρυττε πολέμους και αυτός τους έβλεπε.

Έσπρνε τόν άδύνατο την ψυχή Σουλτάνου από τη μύτη! Διηγούνται σχετικώς το έξης χαρακτηριστικό: Κάποτε γίνηκε μιά φρονική ομιλοκή μεταξύ τών Γενιταόρων. Ο Βεζίρης και ο Αρχικουρσίος έσυμβούλευσαν τότε το Σουλτάνο ότι, για να ηονυχάσουν μιά φορά για πάντα τα πνεύματα, ήταν άναγκη ν' απομακρύνει από την έξουσία τόν Χαλέτ Έφένδη. Κι' ο Σουλτάνος τούς αποκήριθηκε όργισμένος :

— Τι θέλετε ; Νά κόψω το δεξι μου χέρι ;
Και ο Χαλέτ Έφένδης έμεινε στη θεία του, βράχος άσπιστος... Μάλιστα ένισχύθηκε και από άλλη πλευρά : Έπιασε στενές φίλιες με το διαβόητο Ιουδαίο τραπέζιτη και άπαντο έχρηθ τών Έλλήνων, Χάσκαλ. Ο Όθωμανός σφραγισοφύλαξ και ο Έβραϊός κεφαλαίος χος έκαναν μυστική έταρεία απογνωρισέως τών πάντων. Διερμηνίεζ, Πατριαρχεία, Μητροπόλεις, όλα ήταν στη διάθεσή τους και άπ' όλα έδύξαναν χρήματα, έκτομμύρια γροβιά, λίρες με ούρα!...

Και έρχόμαστε στα δικά μας :
Κατά το φθινόπωρο του 1820, κατά μαντάτα έφθιαν στην Πόλη. Οι Έλληνες έτοιμάζονταν να έπαναστατήσουν και, αυτή τη φορά, θα έβγαν την έπιστήθη τών Χριστιανών ηγεμόνων... Η Υψηλή Πύλη άνησυχως, άπεφάσισε να προλάβη τόν κίνημο και δίδασκε Σιιτάτη της Πελοποννήσου το Χουρσί Πασά. Του έδωσε άπειρομέστη έλευθερία και έξουσία ενεργείας και τόν διάταξε να λάβη όρισμένα μέτρα μόλις ύποπτηθή τίποτε έπαναστατικό.

Πρίν φύγη ο Χουρσί, ο Χαλέτ Έφένδης τόν έπηρε ιδιαιτέρως και του υπέβαλε ένα άποτόπιο και καταχθόνιο σχέδιο : Νά συγκεντρώσει στην Τριπολιτάδα όλους τούς άρχιερείς και προκίτους τών Χριστιανών και να τούς κρατή φρικασμένους. Με το έλάχιστο δέ ύποπτο κίνημα, να τούς σφάξει, για να τρομοκρατήση τούς άλλους.

Πράγματι, μόλις έφτασε στην Τριπολιτάδα ο Χουρσί Πασάς, έμάχησε όλους τούς άρχιερείς και προκίτους και τούς έφριξε στα μπουτρούμα. Έξωφρα όμως έλαβε διαταγή να έκποταρτήση έναντιν του άπιστήτη Άλή Πασά και να του πάρη τόν κεράλι. Τοποτηρήτης της έν Τριπολιτάδα στρατεύσεις έμεινε πλέον ο Σαλήμ Άγάς, ο άποός έλαβε μιά μερτα διαταγή από το Χαλέτ Έφένδη να έξολοθρήσει όλους τούς κρατούμενους όμηρους.

Και ίδου τι γράφει ο Ιστορικός :

...Ο Σαλήμ Άγάς συνεικέλε άμέσως τούς προύγοντας Τούρκους εις μέγα συμβούλιον κατά τας παρανομίας της Έπαναστάσεως. Έν τώ Συμβούλιω έκεινφ πάντες συμφωνήσαν ότι ώφειλαν να προσδόν παράτα εις την έκτέλεση της φοβερης μυστικής διαταγής της Πύλης. Τύχη δέ άγαθή άντίστη μόνος, αλλά σθενήσας ο Τριπολιτης Μουσταφάς Μπέης, είπόν ότι -δέν εινε δίκαιον να φρονεσθών οι έν λόγω γαϊδαρές, διότι ούτοι εινε, κατά τόν τουρκικόν νόμον, έ μ α ν ε τ ι Α λ λ ά χ (ένεχονον θείον) εις χείρας της Τουρκικής έξουσίας, έφ' όσον μένον ηονχοι. Άλλως ο Θεός θα όργισθή κατά τών Τούρκων και θα στείλη άφανισμόν εις τó βασιλείον αυτών». Πάντες έμειναν άναυδοί έννοπιον του ακαταμαχητον σή-του έπιχειρήματος, ως στηριζόμενον εις τόν θείον νόμον τών Τούρκων, και αί κεφαλαί τών δαυταχών όμηρων έσώθησαν ως εκ θαύματος.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ

Ο Γάλλος ζωγράφος Μεσσονιέρ

Όταν έξεοράγη η Έλληνική Έπανάσταση, ο Χαλέτ Έφένδης έλίσσασε.
— Νά τούς σφάξουμε όλους τούς ραγιάδες! όλους! έφρόναξε στο Συμβούλιο του Στέμματος.
Άλλ' ο φρόνιμος Σιτζ-άλ-Ίσλάμης άπαντοίσε :
— Άμ' άν τούς σφάξουμε όλους, ποίος θα πληρώσει το χαράτι ;
— Καλά λέει, έπεδοκίμαζε ο φιλοχρήματος Σουλτάνος.
Άλλ' ο Χαλέτ Έφένδης έσφαξε όσους μπορούσε, με δολοφονικούς τρόπους.

Έπί τέλους έφτασε και η ώρα να δάχη το σπύρο της δυναμείσε και της δόξης του φοβερού Χαλέτ Έφένδη.

Οι Γενιταόροι, παλαιά έχθροι τών συνδομισαν να τόν κατατρέφον, παρακαλούνεμοι και από διαφόρους Πασάδες που φρονούσαν την παντοδυναμία του Χαλέτ Έφένδη. Κατά τα μέσα Οκτωβρίου, λοιπόν, οι Γενιταόροι έβγαν τα όπλα, έπολοδύχησαν το Πλδίξ και με λισσοειδεις φρονές ηητοήσαν την έξουσία του Χαλέτ Έφένδη και όλης της αυλικής κλίμας. Ο Σουλτάνος είδε τόν κίνδυνο, και τρομοκρατημένος αποφάσισε να θοσιάζη τόν ένδομιόν του. Άμέσως απέλυσε τó Μεγάλο Βεζίρη, τó Μουκτλ, τόν Αρχικουρσί του, και πλήθος άλλων αυλικών, που ήταν φίλοι του Χαλέτ, και τούς άντιπάτησε με φίλους τών Γενιταόρων. Την άλλη μέρα δέ ο Σουλτάνος διάταξε το Χαλέτ Έφένδη να πάη στην Προσσα...

Ο Χαλέτ Έφένδης, άολοθωδοίμενος από τούς ύπηρέτες του, έβγηκε, μέρα μεσημέρι, από την Κοιντοπλι, όχι ως προγραμματισμένος, αλλά σαν άνθρωπος, που ο Σουλτάνος τόν έστειλε σέ έκλεκτή σατραπεία της Ανατολής.

Υστερα όμως από λίγες ημέρες, οι έχθροί του, ηποδανύλοντες την πλεονεξία του Σουλτάνου, τόν έπεισαν να σφραγίση όλα τα έγγραφα του Χαλέτ Έφένδη, να κατασφύ όλη την περιουσία του και να εκδόση τó φερμάνι της θανατικής του καταδικής. Την ίδια μέρα

δὲ ὁ Ἰουδαῖος τραπεζίτης καὶ φίλος του, ὁ Χάσελ, ἐφυλακίσθη μὲ ὄλη τὴν οἰκονομίαν τὸν στίλ φυλακῆς Μοσταντζή.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ τῶν Γενιταρῶν Τζεζενέμ, ὁ ἐπιλεγόμενος καταχθόνιος, ἀνάλαβε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ φριμάνι τοῦ θανάτου τοῦ Χαλέτ· Ἐφένδη ἰδιοχείρας.

Στὸ μεταξύ, ὁ ἀνύποπτος Χαλέτ Ἐφένδης ἔφτασε στὴν Προῦσσα. Ἐκεῖ τὸν ἐπερίμενε ἄλλη διαταγὴ τοῦ Σουλτάνου : Νὰ πάη στὸ Ἰκόνιο. Ἔργω λοιπὸν ἀιέσωσ γιὰ τὸ Ἰκόνιο, ἀκολουθοῦμενος ἀπὸ τοὺς ἰππότες του.

Στὸν ἴδιον καιρὸ θίως, ὁ Τζεζενέμ, μὲ τὸ θανατερὸ φριμάνι στὸν κόρφο, κεντώντας ὅσο μπορούσε τὸ ἄλογο του καὶ παίρνοντας λοξὰ νοτιόπαιτα, εἶχε φτάσει προητέρα στὸ Ἰκόνιο. Ἀιέσωσ παρουσιάσθηκε στὸν Καὴ τῆς πόλεως, τοῦ ἐγνώρισε τὸ σκοπὸ τῆς ἀποστολῆς του καὶ τοῦ ἐξήτησε νὰ τὸν βοηθήσῃ ἐν ἀνάγκῃ...

Κατὰ τὰ μέσα Νοεμβρίου ἔφτασε στὸ Ἰκόνιο καὶ ὁ Χαλέτ Ἐφένδης. Στὰ πρόθυρα τῆς πόλεως, πλήθος ἀπὸ Μιχατζηλῆδες — θεοβιάδες τοῦ Ἰκονίου, τῶν ὁποίων τὸ τάγμα ἀνῆκε θεοκρατικῶς ὁ Χαλέτ — τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ πολλοὺς τεμνένες καὶ τὸν συνοδεύσαν στὸ σπίτι ποῦ τὸν ἔχαν ἐτοιμάσει...

Ὁ Χαλέτ Ἐφένδης ἔκανε λουτρό, ἔφαγε τὸν περιθώριον καὶ ἐτοιμάδανε νὰ πλαγιάσῃ, ὅταν ἔξαφνα ἐμπήκε ὁ ἀπεσταλμένος δήμιος. Ὁ Τζεζενέμ εἶδεε στὸ Χαλέτ τὸ φριμάνι τῆς θανατικῆς καταδίκης του καὶ τὸν εἰσιμβίβησε νὰ ὑποκύρῃ σὺν καλῶς μουσουλμάνοις, στὸ περῶνιόν του, δηλαδὴ νὰ ἐτοιμασθῇ νὰ πεθάνῃ... νομιμοφρόνως!

Ὁ Χαλέτ Ἐφένδης ἄκουσε τὴν εἰδησιὴν κατάπληκτος, γιὰτὶ ποτε δὲν ἐπίστευε ὅτι ὁ ἀγαπημένος του Σουλτάνος θὰ ἔφτανε ὡς ἐκεῖ.

— Πῶς εἶνε δυνατὸν ! εἶπε. Ἐγὼ ἔχω χαρτὶ τοῦ Σουλτάνου, γραμμένο μὲ τὸ χεῖρ του, ποῦ ἐγγράφεται γιὰ τὴ ζωὴ μου ἐναντίον κάθε ἄλλης διαταγῆς ! Νὰ σοῦ τὸ δείξω...

Καὶ πράγματι, ὁ Χαλέτ Ἐφένδης ἔβγαλε καὶ ἐδείξτε ἓνα τέτοιο ἔξασηρατικὸ τῆς ζωῆς του ἔγγραφο, μὲ παλαιὰ χρονολογία.

— Αὐτὸ πάλαισε πειά ! ἀντέτεινε ὁ ἀσπλαχνὸς ἀρχηγὸς τῶν Γενιταρῶν. Τὸ φριμάνι τῆς θανατικῆς σου καταδίκης εἶνε νεώτερον. Θὰ μοῦ δώσης τὸ κεφάλι σου !

Ὁ Χαλέτ Ἐφένδης τότε ἀγρίεψε καὶ ἔβαλε τὸ χεῖρ στὰ πιστόλια του γιὰ νὰ ἀπερασπίσῃ τὸν ἑαυτὸ του. Σβέλιος ὅμως σὺν ἀγρίοτάτοις καὶ στυβαρότεροις ὁ ἀρχιγενιταριος, τὸν ἐπρόλαβε, ἔλασε ἀπάνω του μὲ ἀστρακίνα γρηγοράδα καὶ τὸν ἀναποδογύρισε. Οἱ δύο ἄντρες ἐπάλαψαν γιὰ λίγη ὥρα, κυλισμένοι γαμῶν... Τέλος, ὁ Τζεζενέμ κατόρθωσε νὰ περάσῃ γύρω ἀπὸ τὸ λαϊκὸ τοῦ Χαλέτ τὸ μετάξινο κορδόνι τοῦ σπαθιοῦ του καὶ σφίγγοντάς το, νὰ τὸν πνίξῃ !

Ἐπειτα ἔκοψε τὸ ἀμαρτωλὸ κεφάλι τοῦ Χαλέτ, τὸ ἐπιταλάμασε, καθάλισε στ' ἄλογο του καὶ γρηγόρα-γρηγόρα γύρισε στὴν Κωνσταντινούπολι.

Ἐκεῖ, στίς 22 Νοεμβρίου 1822, ἡ κεφαλὴ τοῦ ἄλλουτε πεντοδινάμου σφαγιδοφύλακος ἔξετέθη — κατὰ τὴν Τουρκικὴ συνήθεια — ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐπάνω σὲ ἀσημένιου δίσκου, στὴν πόρτα τοῦ Σουλτανικοῦ Ἀνακτόρου. Ἐπάνω ἦταν κρημασμένος γ ι α φ τ ἄ ς (ἐπιγραφή) ποῦ ἔλεγε τὴν αἰτία τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ του :

« Ἡ κεφαλὴ αὕτη εἶνε τοῦ Χαλέτ Ἐφένδη, πρώην μεγάλου νισσαντζή. Ἐκτίθεισε ἔδω μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ κόσμου γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα.

Ἀνυπόσθη στὰ ἀνάταξα ἀξιώματα τοῦ Κράτους καὶ ἀντὶ νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν εὐνυχία τῶν πιστῶν, ὅπως ἀπαιτεῖ ὁ ἱερός νόμος τοῦ Προφήτου, ὁ ἀχάριστος καὶ διεστραμμένος αὐτὸς ἀνθρώπος παρεδίδθη στίς ἐμπνεύσεις τοῦ ἀπίστου χαρακτήρος του. Μετεχειρίσθη ἓνα πλήθος ἀπὸ πανουργίαις, ποῦ ἐπέφεραν τὸ θάνατον πολλῶν δυστυχισμένων ἀθώων. Ὁμοίως ζιζάνια μεταξὺ τῶν πιστῶν, ἐχρησιμοποίησε τὴν ἀπειροσθητὴ ἐμπιστοσύνη τοῦ Μονάρχου γιὰ τὰ δόλια συμφέροντά του καὶ γιὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἐγκληματικῆς του μοχθηρίας... Ἀλλὰ ἡ μάσκα τῆς ὑποκρισίας του ἔπεσε, ἡ διαγογγὴ του ἔγινε εὐφράνεση. Ἐνας τέτοιος πρόδότης δὲν ἐπρεπε νὰ λάβῃ τιμωρία μικρότερη τῆς θανατώσεως, ἢ ποῖα ἐξετελέσθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου.

Ἡ κεφαλὴ αὕτη εἶνε τοῦ Χαλέτ Ἐφένδη».

Μετὰ τὸ θάνατον τοῦ Χαλέτ Ἐφένδη, οἱ Γενιταριοὶ ἔβγαλαν μαχαίρῳ σὲ πολλοὺς φίλους του, καὶ ἔτσι ἐξολόθρευσαν διη τὴν ἀνακτορικὴ κλίκα.

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΗΡΩΟΣ

Ὁ Ληνοδιδάσιος ὁ Ἰά' ρώτησε κάποτε τὸν ἀνδρείου Ἐλδέτὸ συνταγματάρχην Κλέον, ἂν κατάγεται ἀπὸ εὐγενικὴ οἰκογένεια.

— Μεγαλειότατε, τοῦ ἀπάντησε ὁ πολεμιστὴς, ἔξω ὅτι ὁ Νῶε εἶχε πάρει τοὺς τρεῖς γυῖους του στὴν κίβωτο, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ὀρίσω ποῖος ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἦταν ὁ πρόπατὴρ μου!

ΠΡΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ Ὁσων στὸ Ἐπρέμερ. Ἡ εὐχὴ τοῦ δημάρχου «Θα... συντελεσθῶμεν προθύμως!...». Ὁ φτωχὸς σπουδαστὴς καὶ ἡ νομική. Ἡ ὀσφι συμβουλή τοῦ Κρασοῦ. Ὁ Οἰκονομίδης καὶ οἱ ἀναρρίθμητοι Ἕλληνοικεῖ νεκροί. Στὴν ἔκδοσι τοῦ Σαππειου. Τὸ ἔλλεγο καὶ ἡ Μεγάλη Ἴδεα. Ὁ φιλάργυρος τραπεζίτης, κ.τ.λ.

Ὅταν ὁ ἀλησμόνητος πρώτος Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὁσων, ἐπεσκέφθηκε τὴν προτεῖουσα ἐνὸς Δήμου τῆς ἐπαρχίας Βονιτίας καὶ Σηρομερίου, ὁ Δημάρχος, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ποῦ τὸν εἶπε προσφωνώντας τὸν, ἀνέφερε καὶ τὸ ἐξῆς αἰμίμητο, ὑπονοώντας τὸν γνωστὸ κροφὸ πόθο τοῦ Βασιλέως :

— Μεγαλειότατε, σοῦ εὐχόμεθα νὰ κήμης πολλὰ παιδιὰ καὶ σ' αὐτὸ βλοῖ προθύμως θα... σ υ ν τ ε λ ε σ ω μ ε ν !...

Ἐἶνε ἀγνωστο, ἂν ὁ ἀγαθὸς Βασιλεὺς εὐχαρίστησε τὸν Δημάρχου καὶ τὴν προθυμίαν του.

Ἐνας φτωχὸς καὶ κακοτημένιος νέος, μὲ φτωχικὴ περιβολή, πήγε στὸ Πανεπιστήμιον γιὰ νὰ ἐγγράφῃ στὴ Νομικῇ, ὅταν ἐπρωτάνευε ὁ μακαριτὸς Κρασοῦς.

Κατὰ τὴν ὥρην τῆς ἐγγράφῆς ἔτυχε νὰ εἶνε καὶ ὁ Πρύτανης παρών. Ὅταν εἶδε λοιπὸν τὸν ἰσθηφῶ φοιτητὴ ἔτσι χλωμὸ καὶ κακομοιρασμένο, τὸν ρώτησε :

— Παῖδι μου, μήπως ὑποφέρεις ἀπὸ τὸ στομάχι σου ;

— Διόλου, κύριε Πρύτανι, ἀπάντησε ὁ νέος.

— Γιὰ νὰ ἰδῶ τὴ γλώσσα σου.

— Ὁ φοιτητὴς ἀνοίξε τὸ στόμα του.

— Θωμασία ! φώναξε ὁ Πρύτανης. Ἐχεις γερό στομάχι. Γι' αὐτὸ...

— Τι, κ. Πρύτανι ;

— Αἰ, παιδί μου ! τοῦ εἶπε τότε ὁ Κρασοῦς.

Ἄκουσε τὴ συμβουλή μου. Ἡ ἄλλαξε στομάχι ἡ ἔγγραφον σὲ καμιά ἄλλη ἐπιστήμη !...

Ὅταν προσεκαλεῖτο ὁ πολὺς νομοδιδάκαλος Οἰκονομίδης νὰ δώσῃ τὴ γνώμη του, γιὰ διάφορα πολιτικά νομικὰ ζητήματα, θέλοντας νὰ εἰσρωνεθῆ τὴν πληθώρα τῶν Ἑλληνικῶν νόμων, καὶ τὴν σύγχυσι ποῦ προκαλοῖσε ἡ πληθώρα αὐτῆ, ἔλεγε :

— «Ὅπως ἔχει ἡ ὑπόθεσις, ἐκτός ἐὰν ὑπάρχῃ νεότερός τις νόμος, ὅν ἐγὼ ἀγνοῶ !»

Στὰ 1907, σὲ μιὰ καλλιτεχνικὴ ἔκδοσι τοῦ Σαππειου, μεταξὺ τῶν ἄλλων εἰκότων ὑπῆρχε καὶ μιὰ ποῦ παρίστανε τὸν ἐμπροστικὸν ἥμισυ ἐνὸς ἀλόγου ποῦ ἔτρεχε, ἀσθμαίνοντας, καὶ κουρασμένο. Ἄπο πάνω ἀπὸ τὸ ἄλογο ὑπῆρχε ζωγραφισμένος ὁ διεκράφος ἀέτος καὶ ἡ λέξις «Μ ε γ α λ ἡ Ἰ δ ε α».

Ὅταν ὁ μακαριτὸς Βασιλεὺς Γεώργιος ἐλεσκέφθη τὴν ἔκδοσι, στάθηκε ἐμπρός στὴν εἰκόνα αὐτῆ ἀρετὴ ὥρα καὶ τὴν ἐκύταξε. Ἐπειτα γύρισε στὸν κ. Θωμόπουλο, τὸν ἐκτελεστὴ τῆς εἰκόνας, καὶ τὸν ρώτησε :

— Θὰ φτάσῃ ποτε στὸ τέμμα του τὸ ἄλογο ;

— Αὐτὸ ἔξαρτάται, ἀποκρίθηκε ὁ καλλιτέχνης, ἀπὸ τὸν ἀναβάτην, Μεγαλειότατε.

Καὶ ὁ Βασιλεὺς, ἀφοῦ στάθηκε λίγο σὺν κἀτι νὰ σκεφτόταν, εἶπε :

— Δὲν πιστεύω !... Σὰν κουρασμένο πολὺ μοῦ φαίνεται τὸ ἄλογο !...

Μιὰ μέρα ὁ ἠθαποῦς Γεώργιος Νικηφόρος ἐπῆγε στὸ γραφεῖο ἐνὸς πλοιοῦν τραπεζίτη, μὲ τὸν ὁποῖο εἶχε συνθεθεῖ στενά, στὰ παλιὰ τὸν χρόνιον σὺν Κωνσταντινούπολι, γιὰ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ πάη μερὰ εἰσιτήρια, γιὰ τὴν εὐεργετικὴν του.

Ὁ πλοιοῦν αὐτὸς φίλος του ἦταν ὀνομαστὴς γιὰ τὴν ταχυκωνία του. Ἀφοῦ λοιπὸν στραβομουτσούνησε λίγο, κρῆτας δὺ μόνον εἰσιτήρια καὶ εἶπε στὸν Νικηφόρο, ἐπιστροφοντάς του τὰ ἄλλα :

— Ἐφείς Γιωργάκη, μεγάλω καρδιά, μεγάλες φρουτοῦνες. Δὲν μπορῶ νὰ κρητίσω περισσοτέρα ἀπὸ δυό.

Συγχρόνως δὲ τοῦ ἔδωσε δυὸ πεντοδράχμα.

Ὁ Νικηφόρος τὸ ἔπηρε, καὶ ὅταν ἔφτασε στὴν πόρτα, γύρισε καὶ εἶπε στὸν τραπεζίτη :

— Ἐφείς, κύρ Κωσταντή ;

— Τι ;

— Ποτε δὲν πιστεῖται πὸς θὰ κρητοῦσε δυὸ εἰσιτήρια. Πάντα ἠτολόγησα ὅτι θὰ ἐπαίνασε... μόνον ἓνα !...

Ὁ Γάλλος συγγραφεὺς καὶ βιογράφος τοῦ Βύρωνος Ἀντρέ Μωρουά, ὅστις ἐπεσκέφθη τελευταῖος τῆς Ἀθήνας.

